A BIZOTTSÁG HATÁROZATA

(2011. április 7.)

a lettországi mezőgazdasági földterületek szerzésére vonatkozó átmeneti időszak meghosszabbításáról

(EGT-vonatkozású szöveg)

(2011/226/EU)

AZ EURÓPAI BIZOTTSÁG,

tekintettel a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia csatlakozási szerződésére,

tekintettel a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország Szlovénia és Szlovákia csatlakozási okmányára és különösen annak VIII. melléklete 3. fejezetére,

tekintettel a Lettország által beterjesztett kérelemre,

mivel:

(1) A 2003-as csatlakozási okmány úgy rendelkezik, hogy Lettország az ott rögzített feltételek szerint a csatlakozást követő, 2011. április 30-án lejáró hétéves időszakra fenntarthatja a más uniós tagállamból származó, Lettországban nem letelepedett, nem bejegyzett, fiókteleppel vagy ügynökséggel ott nem rendelkező természetes személyek és jogi személyek általi, mezőgazdasági földterület megszerzésére vonatkozó tilalmat. Ez az Európai Unió működéséről szóló szerződés 63–66. cikke által biztosított szabad tőkemozgás alóli átmeneti kivételt jelent. Ez az átmeneti időszak kizárólag egyszer, legfeljebb hároméves időtartamra hosszabbítható meg.

(2) 2010. december 6-án Lettország kérelmezte a mezőgazdasági földterület megszerzésére vonatkozó átmeneti időszak három évvel történő meghosszabbítását.

(3) Ezen átmeneti időszakra főleg azért volt szükség, hogy az egységes piac bevezetésének és a közös agrárpolitikára való áttérésnek a kezdetén megőrizzék a mezőgazdasági tevékenységek társadalmi-gazdasági feltételeit Lettországban. Az intézkedések célja különösen az volt, hogy a föld ára és a jövedelmek tekintetében Belgiummal, Dániával, Németországgal, Írországgal, Görögországgal, Spanyolországgal, Franciaországgal, Olaszországgal, Luxemburggal, Hollandiával, Ausztriával, Portugáliával, Finnországgal, Svédországgal és az Egyesült Királysággal (a továbbiakban: EU-15) összehasonlítva kezdetben meglévő, hatalmas különbségek miatt a mezőgazdasági földterület megszerzésének liberalizálása által az agrárágazatra gyakorolt átmeneti hatással kapcsolatos aggályokat eloszlassa. Az átmeneti időszak célja volt továbbá az is, hogy megkönnyítsék a privatizációs folyamatot és a gazdálkodók mezőgazdasági termőfölddel való kárpótlását. A Bizottság a 2003. évi csatlakozási szerződésben a mezőgazdasági földingatlanok szerzésére megállapított átmeneti rendelkezések felülvizsgálatáról szóló, 2008. július 16-i jelentésében ([1]) (a továbbiakban: a 2008. évi félidős felülvizsgálat) már hangsúlyozta annak fontosságát, hogy a fent említett mezőgazdasági reform az előirányzott átmeneti időszak végére befejeződjön.

(4) Az Eurostat rendelkezésére álló adatok szerint a lettországi mezőgazdasági földárak alacsonyabbak az uniós mezőgazdasági földáraknál. A mezőgazdasági földek eladási árának teljes konvergenciája soha nem volt elvárt, sem az átmeneti időszak megszüntetésének szükséges előfeltétele Mindazonáltal a Lettország és az EU-15 közötti jelentős földárkülönbségek mégis olyan nagyok, hogy akadályozhatják az árkonvergencia felé való zökkenőmentes előrehaladást.

(5) Hasonlóan a mezőgazdasági földterületek árához, az Eurostat adataiból az is kiderül, hogy a vásárlóerő-paritáson számított, egy főre jutó GDP tekintetében még mindig fennáll a Lettország és az EU-15 közötti szakadék. Tehát a lettországi földárak magasak a lettországi lakosok számára a vásárlóerejükhöz képest.

(6) A lett mezőgazdasági ágazat versenyképessége az EU-15 mezőgazdasági ágazatához képest továbbra is alacsonyabb, és a problémát súlyosbítja az, hogy nehéz hozzáférni a pénzügyi forrásokhoz, valamint hogy magasak a mezőgazdasági földterület megszerzésére felhasznált kereskedelmi hitelekre alkalmazott kamatok (a lett hatóságok által biztosított adatok szerint 2009-ben évi 15 % volt).

(7) Ezenfelül, a lett hatóságok által a lettországi állami földnyilvántartás alapján benyújtott, 2010. január 1-jei adatok szerint a mezőgazdasági földterület az ország teljes területének 37,7 %-át teszi ki, az erdős területek pedig 45,8 %-át fedik. 2007-ben a mezőgazdasági területek 62 %-a mezőgazdasági termelők tulajdonában volt, 26,6 %-át pedig bérelték. Jóllehet a lettországi mezőgazdasági területek túlnyomórészt magánkézben vannak, a tulajdonjogok kárpótlási folyamata és a vidéki területek földreformja még mindig nem fejeződött be.

([1]) COM(2008) 461 végleges, 2008. július 16.

(8) A tulajdonjogok tisztázottságának hiánya óhatatlanul akadályozza a földügyleteket és a mezőgazdasági vagyon konszolidációját. A földterületek szétaprózottsága viszont az alacsony versenyképességhez járul hozzá, és kevésbé piacorientált gazdaságok kialakulásához vezet. Ebben az összefüggésben az Eurostat adataiból kiderül, hogy bár folyamatban van a földterületek fokozatos konszolidációja, és a mezőgazdasági üzemenkénti átlagos művelt terület Lettországban 10 hektárról 16 hektárra nőtt gazdaságonként 2001 és 2007 között, ez utóbbi még mindig alacsonyabb, mint más tagállamokban, például Dániában, Németországban és Svédországban, ahol ez az átlag 2007-ben 60 hektár, 46 hektár, illetve 43 hektár volt.

(9) A mostani globális pénzügyi és gazdasági válság is negatív hatással volt Lettország gazdaságára. A kereslet hiányát a mezőgazdasági termékek árának erős csökkenése követte, egy olyan időpontban, amikor a nyersanyagok ára a 2008. évi magas szinten maradt, ez pedig tovább súlyosbította a lettországi gazdálkodók már így is hátrányos helyzetét az EU-15 gazdálkodóihoz képest.

(10) Mindezt szem előtt tartva (a lett hatóságok szerint is) feltételezhető, hogy a korlátozás 2011. május 1-jével történő feloldása nyomást gyakorolna a lettországi földárakra. Ezért az átmeneti időszak lejártával a lett mezőgazdasági földterületek piacán súlyos zavarok kialakulása fenyeget.

(11) Biztosítani kell ezért a 2003. évi csatlakozási okmány VIII. melléklete 3. fejezetében említett átmeneti időszak hároméves meghosszabbítását.

(12) Annak érdekében, hogy a piac teljes mértékben felkészüljön a liberalizációra, továbbra is rendkívül fontos – még kedvezőtlen gazdasági körülmények között is –, hogy elősegítsék olyan tényezők javulását, mint a gazdálkodók hitel- és biztosítási lehetőségei, és az átmeneti időszak során befejeződjön a mezőgazdasági szerkezeti reform, amint azt a 2008. évi félidős értékelés is hangsúlyozta.

(13) Mivel a nyitott egységes piac mindig az európai prosperitás középpontjában volt, a külföldi tőke fokozott beáramlása potenciális előnyökkel járna a lettországi mezőgazdasági piac számára is. A 2008. évi félidős értékelésben kiemeltek szerint a külföldiek mezőgazdasági befektetései hosszú távon jelentős hatással lehetnek a tőke és a know-how biztosítására, a földpiacok működésére és a mezőgazdasági termelékenységre. A külföldi tulajdonlás korlátozásának fokozatos lazítása az átmeneti időszakban szintén hozzájárulna a piac teljes liberalizációra való felkészítéséhez.

(14) A jogbiztonság céljából és annak elkerülése érdekében, hogy a jelenlegi átmeneti időszak lejárta után Lettország nemzeti jogrendszerében joghézag alakuljon ki, ennek a határozatnak az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetése napján kell hatályba lépnie,

ELFOGADTA EZT A HATÁROZATOT:

1. cikk

A Lettországban a mezőgazdasági földterület megszerzésére vonatkozó, a 2003. évi csatlakozási okmány VIII. mellékletének 3. fejezetében említett átmeneti időszakot 2014. április 30-ig meg kell hosszabbítani.

2. cikk

Ez a határozat az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* való kihirdetésének napján lép hatályba.

Kelt Brüsszelben, 2011. április 7-én.

a Bizottság részéről

az elnök

José Manuel BARROSO